

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
„STRATEGII ROZWOJU
MIASTA CHEŁM NA LATA 2021-2030”

za rok 2024

Spis treści:

1. Wprowadzenie.....	3
2. Zakres dokumentu.....	3
3. Wizja rozwoju.....	4
4. System monitorowania.....	7
6. Wnioski.....	7
7. CEL: Wzmocnienie gospodarki Chełma w oparciu o posiadane zasoby	8
8. CEL: Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców Chełma	10
9. CEL: Racjonalne i efektywne wykorzystanie istniejących zasobów środowiska naturalnego	25

WPROWADZENIE

Niniejsze opracowanie zawiera sprawozdanie z realizacji celów strategicznych wynikających ze „Strategii Rozwoju Miasta Chełm na lata 2021 – 2030”.

Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Miasta Chełm, przyjętej uchwałą nr LXX/556/22 przez Radę Miasta Chełm 29 grudnia 2022 r., dokument ten podlega monitorowaniu realizacji określonych w nim celów. Monitoring o charakterze sprawozdawczym pozwala z jednej strony na wewnętrzny przegląd realizacji zadań, z drugiej na efektywne zarządzanie. Strategia określa główne kierunki rozwoju miasta, wyznacza do osiągnięcia określone cele.

Celem sprawozdania z realizacji Strategii jest przedstawienie stanu realizacji konkretnych działań za rok 2024 realizowanych w ramach celów strategicznych przez poszczególne komórki organizacyjne Urzędu Miasta i jednostki organizacyjne.

Niniejsze sprawozdanie sporządzone zostało przez Departament Architektury, Inwestycji i Funduszy Europejskich, Wydział Strategii i Funduszy Europejskich we współpracy z właściwymi merytorycznie komórkami Urzędu Miasta Chełm.

ZAKRES DOKUMENTU

Strategia Rozwoju Miasta jest jednym z ważniejszych dokumentów programowych każdej jednostki samorządu terytorialnego. Określa ona kierunki rozwoju na najbliższe lata, a jej celem jest wskazanie misji, wizji oraz celów strategicznych wraz z planowanymi zadaniami, których realizacja w określonym horyzoncie czasowym przyczyni się do wszechstronnego rozwoju miasta. Do celów strategicznych Miasta Chełm należą:

1. Wzmocnienie gospodarki Chełma w oparciu o posiadane zasoby
2. Zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców Chełma
3. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju miasta pod kątem środowiskowym, przestrzennym i infrastrukturalnym.

Cele strategiczne są realizowane poprzez główne kierunki działań:

1. Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Chełm, wykorzystanie potencjału turystycznego, wzmacnianie wizerunku Chełma jako ośrodka gospodarczego.
2. Podnoszenie standardów usług w sektorze opiekuńczo-wychowawczym oraz edukacyjnym, prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej i społecznej, ochrona zasobów dziedzictwa i rozwijanie oferty usług kulturalnych, atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna,

wzmacnianie chełmskiego społeczeństwa obywatelskiego, kompleksowa rewitalizacja Miasta Chełm, wzmocnienie instytucjonalne samorządu lokalnego i jego jednostek.

3. Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury publicznej oraz efektywnego transportu publicznego, ochrona środowiska naturalnego i adaptowanie miasta do zachodzących zmian klimatycznych, kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i zrównoważony rozwój terytorialny w oparciu o wykorzystywanie instrumentów przestrzennych.

WIZJA ROZWOJU

Wszystkie działania wskazane w Strategii Rozwoju Miasta Chełm ukierunkowane zostały w stronę poprawy konkurencyjności miasta i jakości życia jego mieszkańców:

- ***Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta***

Wdrażana interwencja powinna skupiać się na tworzeniu stref aktywności gospodarczej w mieście, a poprzez odpowiednie planowanie przestrzenne również na rozwoju terenów z przeznaczaniem inwestycyjnym wraz z ich uzbrojeniem.

- ***Wykorzystanie potencjału turystycznego***

Przygraniczne położenie stanowi potencjał do rozwoju i przyciągnięcia turystów z zagranicy, a tym samym konieczność dostosowania oferty i podnoszenia standardów jakości obsługi cudzoziemców.

- ***Wzmacnianie wizerunku Chełma jako ośrodka gospodarczego***

Kluczowe jest prowadzenie działań promujących Chełm oraz budowa marki miasta w oparciu o dostępne lokalne zasoby. Pozytywny i atrakcyjny wizerunek sprzyja rozwojowi i podnoszeniu poziomu atrakcyjności gospodarczej, jak również osiedleńczej.

- ***Podnoszenie standardów usług w sektorze opiekuńczo-wychowawczym oraz edukacyjnym***

Wykorzystanie i wzmacnianie potencjału przede wszystkim uczelni wyższych. Ponadto, istotne jest również podnoszenie standardów nauczania w szkołach oraz jakości usług w placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

- ***Prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej i społecznej***

Kluczowy jest rozwój polityki społecznej w obszarze wsparcia i zwiększenia zasobów komunalnych oraz zapewnienia mieszkań jako elementu mającego na celu ograniczenie zjawiska migracji, a jednocześnie stymulującego atrakcyjność osiedleńczą.

- ***Ochronę zasobów dziedzictwa i rozwijanie oferty usług kulturalnych***

Podjęcie działań na rzecz podniesienia konkurencyjności oferty kulturalnej Chełma, zwiększenie poziomu atrakcyjności turystycznej przy jednoczesnym dostosowaniu oferty do oczekiwań mieszkańców.

- ***Uatrakcyjnienie oferty sportowo-rekreacyjnej***

Systematyczne podnoszenie standardów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej oraz stworzenie atrakcyjnej oferty i jej animowanie, w celu efektywnego wykorzystania posiadanej infrastruktury oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

- ***Wzmacnianie chełmskiego społeczeństwa obywatelskiego***

Włączanie mieszkańców w proces zarządzania miastem poprzez pogłębienie działań konsultacyjnych oraz doradczych. Realizowane działania pozwolą na wzmocnienie poczucia tożsamości lokalnej i budowę kapitału społecznego, a także ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego.

- ***Kompleksowa rewitalizacja Miasta Chełm***

Kompleksowa rewitalizacja skupiona jest na przemianie zdegradowanych terenów, zarówno w aspekcie społecznym, gospodarczym jak i przestrzennym oraz prowadzeniu działań na rzecz społeczności lokalnej, przy jednoczesnym wykorzystaniu specyficznych uwarunkowań miasta oraz wzmacnianiu jego potencjału.

- ***Wzmocnienie instytucjonalne samorządu lokalnego i jego jednostek***

Usprawnienie komunikacji wewnętrznej w jednostkach oraz poprawa funkcjonowania i wzmocnienie instytucjonalne samorządu, a także wykorzystanie nowoczesnych form i technologii przekazu, przyczynia się do wzrostu satysfakcji mieszkańców, jak również pracowników urzędu.

- ***Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury publicznej oraz efektywnego transportu publicznego***

Kluczowe jest wzmacnianie zewnętrznej dostępności komunikacyjnej miasta oraz powiązań transgranicznych. Wskazany kierunek działania jest szczególnie istotny ze względu na kluczowe znaczenie i rangę infrastruktury drogowej w rozwoju miasta.

- ***Ochrona środowiska naturalnego i adaptowanie miasta do zachodzących zmian klimatycznych***

Kluczowe jest prowadzenie kompleksowej kampanii informacyjno-edukacyjnej z zakresu ochrony środowiska i promocja postaw proekologicznych wśród mieszkańców miasta.

- ***Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i zrównoważony rozwój terytorialny w oparciu o wykorzystywanie instrumentów przestrzennych***

Stworzenie atrakcyjnych miejsc i przestrzeni w mieście pozwoli na integrację mieszkańców oraz będzie magnesem dla turystów. Prowadząc działania należy dążyć do utrzymania wysokiego standardu planowania przestrzennego.

Realizacja działań i założeń Strategii ma na celu zmniejszenie barier rozwojowych, rozwiązywanie problemów i kompensowanie deficytów rozwojowych, jak również wzmacnianie lokalnych potencjałów i wykorzystanie własnych zasobów oraz pojawiających się szans.

SYSTEM MONITOROWANIA

Wdrażanie Strategii jest szczególnie istotne dla odbiorców rezultatów, czyli mieszkańców Chelma, podmiotów społeczno-gospodarczych, interesariuszy instytucji administracji publicznej, osób przyjezdnych i turystów. Na każdym etapie realizacji niezwykle ważny jest monitoring, który odbywa się w cyklicznych okresach.

System monitoringu i ewaluacji strategii rozwoju daje możliwość określenia, w jakim stopniu są realizowane zadania strategiczne i czy osiągane są założone cele. Systematyczna obserwacja zmian zachodzących w ramach poszczególnych celów i zadań daje możliwość ewaluacji założeń dokumentu, a zebrane wyniki posłużą do aktualizacji.

Proces wdrażania Strategii opiera się na bieżącym monitorowaniu i ocenie przebiegu realizacji strategii oraz uzyskiwanych efektów.

Odpowiedzialność koordynacji i monitorowania strategii spoczywa na władzach miasta oraz podmiotach publicznych realizujących zadania własne gminy. Sprawne wdrożenie założeń strategii i osiągnięcie zaplanowanych rezultatów możliwe jest wyłącznie dzięki bieżącemu monitoringowi i ewaluacji realizowanych działań. Niezbędne jest badanie postępów poszczególnych prac i analiza ich efektów, a także aktualizacja podejmowanych zadań.

WNIOSKI

Sprawozdanie z monitoringu i ewaluacji strategii objęło zadania zrealizowane lub będące w trakcie realizacji w roku 2024. Wszystkie są ukierunkowane na poprawę warunków życia mieszkańców pod kątem środowiskowym, przestrzennym i infrastrukturalnym oraz

rozwoju szeroko rozumianej miejskiej przedsiębiorczości. Analiza informacji przekazanych przez merytoryczne komórki organizacyjne Urząd Miasta i spółki miejskie zaangażowane w proces wdrażania założeń strategii pozwala stwierdzić, że Miasto Chełm podejmowało działania wpisujące się we wszystkie cele strategiczne, czego dowodem są zrealizowane zadania opisane w niniejszym sprawozdaniu. Nie wszystkie jednak z zaplanowanych zadań udało się w pełni zrealizować, dlatego zostały przełożone na kolejne lata z założeniem zakończenia do 2030 roku.

I. CEL: WZMOCNIENIE GOSPODARKI CHEŁMA W OPARCIU O POSIADANE ZASOBY

Podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Chełm

1. Działania samorządu w kierunku podnoszenia atrakcyjności inwestycyjnej Miasta Chełm dotyczą promowania Specjalnej Strefy Ekonomicznej Euro Park. Dla przedsiębiorców / inwestorów, którzy rozpoczynają działalność na terenie objętym specjalną strefą ekonomiczną przewidziano szereg ulg i zachęt. Przy ul. Wschodniej Agencja Rozwoju Przemysłu realizuje budowę Hubu logistycznego wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
2. W 2024 r. rozpoczęły się prace adaptacyjne budynku przy ulicy Dreszera przeznaczonego pod działalność hubu technologicznego, skierowanego do przedsiębiorców oraz instytucji pozarządowych z terenu miasta.
3. Promocja gospodarcza Miasta odbywa się poprzez udział w wydarzeniach gospodarczych i promowanie Chełma jako miejsca dobrego do inwestycji. W 2024 r. przedstawiciele Miasta uczestniczyli w kilku wydarzeniach promocyjnych m.in. Local Trends, Polska Moc Biznesu, Śniadaniu biznesowym dla przedsiębiorców. Na bieżąco prowadzone są działania promujące Chełmskie Centrum Aktywności Gospodarczej. Oferta CHCAG-u trafia do potencjalnych inwestorów, przedstawiana jest na stronie internetowej Centrum Obsługi Inwestora oraz portalach społecznościowych. CHCAG przy ul. Ceramicznej oferuje powierzchnie biurowe, produkcyjno-magazynowe pod najem. Powstało celem stworzenia dogodnych warunków dla rozwoju przedsiębiorczości, wspierania przedsiębiorstw z sektora MŚP, zwiększenia konkurencyjności. Chełmskie Centrum Aktywności Gospodarczej to miejsce dla przedsiębiorców poszukujących nowoczesnej infrastruktury, atrakcyjnych warunków najmu oraz kompleksowego wsparcia w prowadzeniu i rozwijaniu działalności gospodarczej.
4. Inwestycja budowlana w ramach programu „Fabryka” realizowanego przez Agencję Rozwoju Przemysłu na terenie dawnego dworca PKS wraz z utrzymaniem jego charakteru w 2024 r. nie była realizowana. Przedsięwzięcie znajduje się w fazie nieukończonej – pomimo wykonania części prac ziemno-fundamentowych, kluczowe elementy konstrukcyjne pozostają niezrealizowane. Zrealizowano etapowe roboty ziemne, w tym niwelację terenu, wykopy pod ławy fundamentowe oraz zabezpieczenie wykopów przed osuwaniem. W zakresie fundamentów wykonano częściowe deskowanie i zbrojenie ław

fundamentowych oraz wylano beton w wyznaczonych sekcjach, jednak bez pełnego zamknięcia etapu (m.in. brak ciągłości hydroizolacji pionowej w strefach przyłączy).

5. Trwają prace nad sporządzeniem planu ogólnego w granicach administracyjnych miasta, dokumentu który zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Akt prawa miejscowego wyznaczy nowe kierunki zagospodarowania miasta Chełm, stymulujące rozwój gospodarki dzięki aktywacji nowych terenów na różne potrzeby. Na podstawie planu ogólnego będą sporządzane miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Przystąpienie do sporządzenia planu ogólnego nastąpiło w drodze uchwały Rady Miasta Chełm Nr LXXXII/660/23 z dnia 28 września 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia planu ogólnego Miasta Chełm. W 2024 r. został wybrany wykonawca, prace planistyczne są w trakcie realizacji. Szacowany czas podjęcia uchwały o uchwaleniu planu ogólnego Miasta Chełm to II kwartał 2026 r.
6. W trakcie realizacji jest sporządzanie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chełm dla obszaru komunalnego ujęcia wody „Bariera”. Na koniec 2024 r. - projekt planu został poddany uzgodnieniom z organami administracji publicznej oraz opiniom instytucji. Planowany termin zakończenia zadania to III-IV kwartał 2025 r.
7. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chełm dzielnicy przemysłowej w rejonie ulic Rampa Brzeska – Okszowska został poddany uzgodnieniom z organami administracji publicznej oraz opiniom instytucji. Planowany termin zakończenia zadania to II-III kwartał 2025 r.
8. Przygotowany został projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Miasta Chełm dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych o numerach: 3, 10, 19, 31. Planowany termin zakończenia zadania to II kwartał 2026 r.

Procedowane plany miejscowe mają na celu podniesienie wartości nieruchomości i ich aktywizację pod aktualne potrzeby gospodarki z uwzględnieniem nowoczesnych technologii i standardów projektowania. Rezultatem będą obszary atrakcyjne pod realizację nowych inwestycji w mieście Chełm.

II. CEL: ZAPEWNIENIE WYSOKIEJ JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW CHEŁMA

Podnoszenie standardów usług w sektorze opiekuńczo-wychowawczym oraz edukacyjnym

1. W roku 2024 Miasto Chełm podpisało umowę na realizację zadania dotyczącego utworzenia nowych 50 miejsc opieki dla dzieci do lat 3 w Żłobku „Miś” przy ul. Połanieckiej 5 w ramach programu „Aktywny Maluch”. Miasto Chełm otrzymało na ten cel dofinansowanie w łącznej kwocie 3 537 972,00 zł z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Powstanie nowej placówki o wysokim standardzie ma na celu zwiększenie dostępności do usług opiekuńczo - wychowawczych na terenie Miasta Chełm, co będzie odpowiadało na potrzeby rodziców oraz przełoży się na szybszą aktywizację zawodową rodziców wychowujących dzieci w wieku do lat 3.

2. Realizacja programu Aktywny Samorząd 2024 – to pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym adresowany do osób ze znacznym, umiarkowanym lub lekkim stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi. Realizatorem programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie. Od 1 marca 2024 r. studenci z każdym stopniem niepełnosprawności mogą uzyskać nawet 4400 zł dofinansowania na semestr/półrocze ze środków PFRON do kosztów czesnego lub do 1100 zł dodatku na pokrycie kosztów kształcenia w szkole policealnej lub kolegium.

3. Od września 2024 r. w chełmskich przedszkolach, dla których organem prowadzącym jest Miasto Chełm realizowany jest projekt „Dwujęzyczny Przedszkolak”. Jego celem jest włączenie języka obcego do codziennej aktywności dziecka. Projekt będzie realizowany do czerwca 2025 r.

4. „SIÓDEMKA” z pasją – szkoła dla mnie i dla Ciebie to projekt realizowany przez Szkołę Podstawową Nr 7. Główne jego założenia to kompleksowe i trwałe podniesienie jakości nauczania i przygotowanie placówki do edukacji włączającej poprzez wprowadzenie zajęć podnoszących kompetencje podstawowe/przekrojowe/kluczowe, umiejętności społeczno-emocjonalne. Objął 300 uczniów, 40 nauczycieli, dla których przygotowano doskonalenie zawodowe i warsztaty podnoszące umiejętności wychowawcze, 50 rodziców/prawnych opiekunów. W ramach projektu nauczyciele szkoły nabędą bądź uzupełnią niezbędne kwalifikacje w zakresie pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych.

Dostosowany zostanie również budynek szkoły do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. W 2024 roku zainstalowano platformę schodową na I piętro, dostosowano łazienki do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami. Zagospodarowany został przyszkolny teren, wykonano ścieżkę przyrodniczą z elementami ogrodu sensorycznego, kwietnikami, ekoaltaną.

5. W 2024 w chełmskich szkołach ponadpodstawowych realizowane były projekty:

1) „Kwalifikacje zawodowe bez granic” realizowany przez Zespół Szkół Technicznych. Miał na celu podniesienie poziomu praktycznych kompetencji zawodowych uczniów, rozwój kompetencji społecznych, organizacyjnych, kulturowych uczniów, nabycie przez nauczycieli kompetencji i umiejętności językowych w celu skutecznej komunikacji z nauczycielami z innych krajów europejskich podczas realizacji wspólnych międzynarodowych projektów, podniesienie kompetencji zawodowych oraz zdobywanie nowych doświadczeń przez nauczycieli przedmiotów zawodowych, rozwijanie wśród nauczycieli umiejętności stosowania technologii informacji komputerowej, podniesienie jakości i efektywności nauczania języka angielskiego na każdym etapie edukacyjnym, nadanie szkole wymiaru europejskiego poprzez stosowanie innowacyjnych metod nauczania, zarządzania oraz komunikacji międzynarodowej na miarę nowoczesnej Europy.

2) „Mobilność edukacyjna bez granic” realizowany przez Szkołę Podstawową Nr 8. Dotyczył rozwijania kompetencji kluczowych uczniów, w tym m. in. kompetencji językowych w zakresie sprawnego komunikowania się, przełamywania barier językowych, posługiwania się technologiami informacyjno – komunikacyjnymi i zasobami cyfrowymi oraz rozwoju kompetencji matematycznych i kulturowych.

3) „EcoChampions Budowlanka dba o klimat”, „ERASMUS + SCH 2024” – realizowany do sierpnia 2025 r. przez Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych. Celem projektu jest zwiększenie poziomu zdawalności egzaminu maturalnego z języka angielskiego wśród uczniów, rozwój ich kompetencji kluczowych, wzmacnianie kompetencji nauczycieli, budowanie postaw proekologicznych, rozwój kompetencji cyfrowych.

4) „Z Budowlanką po Europie 2024”, „ERASMUS + VET 2024” realizowany przez Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych obejmuje zajęcia podnoszące poziom praktycznych kompetencji zawodowych uczniów, rozwój ich kompetencji społecznych, organizacyjnych, kulturowych, nabycie przez nauczycieli kompetencji i umiejętności językowych w celu

skutecznej komunikacji z nauczycielami z innych krajów europejskich podczas realizacji wspólnych międzynarodowych projektów, podniesienie kompetencji zawodowych oraz zdobywanie nowych doświadczeń przez nauczycieli przedmiotów zawodowych, podniesienie jakości i efektywności nauczania języka angielskiego.

5) „Czeskie zakłady miejscem zdobywania doświadczenia zawodowego uczniów ZST w Chełmie” realizowany przez Zespół Szkół Technicznych do listopada 2025 r. program umożliwia 28 uczestnikom udział w miesięcznym stażu zagranicznym i nabycie umiejętności zawodowych: teoretycznych i praktycznych niezbędnych do dalszej nauki lub pracy.

6) „Ekonomy i praca – to się opłaca – edycja 2” realizowany przez Zespół Szkół Ekonomicznych do sierpnia 2027 r. Celem głównym projektu jest wzrost poziomu kwalifikacji, kompetencji i umiejętności zawodowych 360 uczniów. Przedsięwzięcie obejmuje też doposażenie szkoły w sprzęt/materiały dydaktyczne oraz aktualizację wiedzy i rozwój kompetencji nauczycieli.

W ramach projektu w 2024 r. zrealizowano:

- Zajęcia specjalistyczne dla uczniów "Tworzenie baz danych"-3 grupy
- Zajęcia specjalistyczne dla uczniów "Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia"- 2 grupy
- Zajęcia specjalistyczne dla uczniów "Prowadzenie spraw kadrowo-płacowych"
- organizacja staży uczniowskich u pracodawców
- indywidualne spotkania uczniów z doradcą zawodowym
- doposażenie szkolnej pracowni rachunkowości i pracowni informatycznej
- zakup 25 karabinków szturmowych.

6. W 2024 Chełmskie szkoły zawodowe podpisały umowy w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 na realizację projektów edukacyjnych w roku 2025.

Będą to:

- projekt „Wiedza, Praktyka, komunikacja – gwarancją sukcesu” realizowany przez Zespół Szkół Technicznych. Jego celem jest organizacja i realizacja dodatkowej oferty dydaktycznej, przyczyniającej się do rozwoju kompetencji społeczno– emocjonalnych, umiejętności podstawowych i zawodowych, w tym cyfrowych oraz rozwijających zainteresowania i talenty uczniów. Dotyczy również wsparcia nauczycieli w zakresie uzyskiwania uprawnień i kwalifikacji do nauczania zawodu oraz doposażenie bazy dydaktycznej szkoły poprzez zakup nowoczesnych urządzeń i sprzętu. Kolejnym etapem projektu będzie współpraca z

pracodawcami, w szczególności organizacja staży dla uczniów u pracodawców co pozwoli nabyć praktyczne umiejętności obsługi urządzeń;

- projekt „Era zawodowca” realizowany przez Zespół Szkół Energetycznych i Transportowych umożliwiający nabycie praktycznych umiejętności zawodowych bezpośrednio związanych z profilem kształcenia uczniów w odpowiedzi na bieżące i przyszłe potrzeby rynku pracy lokalnego, regionalnego, krajowego i Unii Europejskiej oraz podwyższenie kompetencji kadry;

- projekt „Czas na zawodowców” realizowany przez Zespół Szkół Budowlanych i Geodezyjnych ukierunkowany na podniesienie kształcenia zawodowego w technikum i szkole branżowej;

- projekt „Zawodowo niezawodni” realizowany przez Zespół Szkół Gastronomicznych i Hotelarskich w Chełmie, obejmujący uczniów i n-li wszystkich zawodów, mający na celu ugruntowanie i poszerzenie umiejętności zawodowych, językowych i cyfrowych, a przez to lepsze przygotowanie uczniów do wykonywania zawodu, poprzez realizację dodatkowych praktyk zawodowych w renomowanych zakładach pracy w Polsce i w Niemczech. Ponadto w ramach projektu planowane jest utworzenie nowej pracowni cukierniczej dostosowanej do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz doposażenie wszystkich specjalistycznych pracowni szkolnych w nowoczesny sprzęt, który będzie wykorzystany w kolejnych latach nauki zawodu;

- projekt „Rozwijaj się z Czarniecczykami” realizowany przez I Liceum Ogólnokształcące. Celem projektu jest rozwinięcie uzdolnień, talentów, pasji uczniów, adekwatnie do indywidualnych potrzeb i możliwości psychofizycznych. Zostanie osiągnięty dzięki spersonalizowanemu wsparciu uczniów i działaniom niwelującym nierówny dostęp do szkoleń. w formie wyjazdów edukacyjnych, debat oxfordzkich i parlamentarnych, zajęć z udziałem aktorów i naukowych pracowników uniwersyteckich opartych o metodę eksperymentu i zajęć terenowych.

7.Realizacja projektu „Efektywne nauczanie języka angielskiego w chełmskich szkołach podstawowych”: SP nr 1, SP nr 2, Zespół Szkolno - Przedszkolny nr 3. Celem projektu jest poprawa efektywności kształcenia 232 uczniów z języka angielskiego, która przyczyni się do podniesienia wyników egzaminu zewnętrznego z języka angielskiego; zmniejszenia liczby uczniów mających bardzo niskie wyniki z języka angielskiego; zwiększenia umiejętności językowych z wykorzystaniem technologii informacyjno- komunikacyjnych. W szkołach

utworzone zostały nowoczesne pracownie do nauki języka angielskiego, w których wykorzystywane są innowacyjne systemy multimedialne usprawniające i uprzyjemniające naukę. W pracowni językowej każdy uczeń ma możliwość pracy w swoim własnym rytmie i na odpowiednim dla siebie poziomie. Takie pracownie językowe skutecznie skupiają uwagę uczniów i sprawiają, że chętniej wykonują różne ćwiczenia. Pozwalają na swobodny i głośny trening wymowy, doskonalenie mowy dzięki dialogom, ułatwiają zapamiętywanie wielu informacji, a także przełamywanie wstydu i oporu przed rozmowami w języku angielskim. Uroczyste otwarcie pracowni w każdej szkole odbyło się 22.11.2024 r.

Prowadzenie aktywnej polityki prorodzinnej i społecznej

1. Miasto przystąpiło do inwestycji budowy dwóch komunalnych budynków wielorodzinnych przy ul. Fabrycznej 4. Pierwszym etapem było opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej, która została odebrana w I kw. 2024 r. Uzyskano pozwolenie na budowę oraz inne niezbędne zgody i zaświadczenia.

2. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie prowadzi mieszkania treningowe i wspomagane dla osób starszych, samotnych, niepełnosprawnych, osób z zaburzeniami psychicznymi wymagające okresowej lub stałej pomocy oraz wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, a także osób opuszczających pieczę zastępczą i młodzieżowe ośrodki wychowawcze. Podopieczni korzystają z szerokiego wsparcia w zakresie pracy socjalnej, pomocy w podjęciu i utrzymaniu zatrudnienia, załatwianiu spraw osobistych i urzędowych, prowadzenia gospodarstwa domowego, uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej.

3. We wrześniu 2024 r. Miasto Chełm rozpoczęło prace związane z budową „Centrum opiekuńczo – mieszkalnego w Chełmie”. Pierwszym etapem zadania jest opracowanie dokumentacji projektowej. Inwestycja jest realizowana w formule zaprojektuj i wybuduj. Termin realizacji – maksymalnie 18 miesięcy od dnia podpisania umowy. Koszt inwestycji to 2 890 000,00 z czego ponad 2 mln 760 tys. zł pochodzi ze środków Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej w ramach programu „Centra opiekuńczo – mieszkalne”.

4. W zakresie poprawy jakości i dostępności do podstawowych usług medycznych Miejski Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Chełmie realizuje projekt pod nazwą „Poprawa standardu świadczonych usług medycznych w ramach podstawowej opieki

zdrowotnej”, w wyniku którego zostanie wymieniona znaczna część sprzętu medycznego użytkowanego w ramach podstawowej opieki zdrowotnej, a także sprzęt do rentgenodiagnostyki. Realizacja projektu przewidziana jest na lata 2024 – 2026. W roku 2024 wymienione zostały wagi lekarskie oraz zakupiono wagi platformowe do ważenia osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Kolejne zakupy przewidziane są w latach następnych.

5. W celu zwiększenia dostępności do świadczeń zdrowotnych w Miejskim Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w Chełmie zatrudniono dodatkowych lekarzy (w ograniczonym zakresie czasowym). Zwiększono dostępność do świadczeń medycznych rozszerzając czas udzielania świadczeń przez lekarzy ginekologów oraz nawiązano współpracę z nowymi lekarzami o specjalizacji kardiologia.

6. W ramach promocji zdrowia oraz prowadzenia działań profilaktycznych w roku 2024 realizowane były następujące programy:

1) Program Promocji i Ochrony Zdrowia w Mieście Chełm na lata 2024 – 2026, w ramach realizacji którego Miasto Chełm zawarło 4 umowy z organizacjami pozarządowymi na dofinansowanie realizacji zadań na łączną kwotę 42 000,00 zł oraz sfinansowało 9 zadań realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne;

2) Program Promocji i Ochrony Zdrowia Psychicznego w Mieście Chełm na lata 2021 -2025, w ramach realizacji którego Miasto Chełm zawarło 6 umów z organizacjami pozarządowymi na dofinansowanie realizacji zadań na łączną kwotę 51 000,00 zł oraz sfinansowało 15 zadań realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne;

3) Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Chełmie na lata 2022 – 2025, w ramach realizacji którego Miasto Chełm zawarło 15 umów z organizacjami pozarządowymi na dofinansowanie realizacji zadań na łączną kwotę 216 000,00 zł oraz sfinansowało 25 zadań realizowanych przez miejskie jednostki organizacyjne;

7. W ramach działań promujących zdrowie i profilaktykę Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie prowadził warsztaty z zakresu podnoszenia kompetencji rodzicielskich dla rodzin zastępczych, rodzin biologicznych oraz indywidualne warsztaty dla osób doświadczających przemocy.

W 2024 r. miały miejsce zajęcia „Życie jest proste, kiedy możesz liczyć na pomoc innych”, profilaktyczno-edukacyjne warsztaty z zakresu przeciwdziałania przemocy rówieśniczej,

konkurs literacki „Gdzie należy się zgłosić, gdy mamy trudności, z którymi sami nie możemy sobie poradzić?”, zajęcia skierowane do seniorów „Przy kawie o ważnej sprawie”.

8. Dzienny Dom Senior+ w Chełmie działający przy Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie w Chełmie zadbał o ciekawe inicjatywy na rzecz seniorów. Organizował wycieczki, m.in. w Bieszczady, spotkania integracyjne, śniadanie Wielkanocne, wigilię dla osób samotnych, pikniki, wizyty w lokalnych mediach, seminaria poświęcone opiece medycznej, warsztaty florystyczne – 3 edycje dotyczące Wielkanocy, Dnia Wszystkich Świętych i Świąt Bożego Narodzenia. Warsztaty były doskonałą okazją do integracji społecznej i spotkań wypełnionych pracą twórczą, nauką nowych umiejętności oraz utrwalaniem już zdobytych kwalifikacji.

9. Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Chełmie w partnerstwie z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie realizuje projekt pn. „Polityka Senioralna EFS+”. W ramach realizacji projektu wsparciem w formie usług opiekuńczych zostanie objętych docelowo 925 osób, w wieku powyżej 65 lat. Do końca 2024 r. z usług skorzystało 80 mieszkańców Chełma. Realizacja projektu potrwa do końca 2025 r.

10. W ramach działań na rzecz aktywizacji i integracji środowiska seniorów Miasto Chełm realizuje wieloletni program Senior „+” na lata 2021 – 2025 edycja 2024. Korzysta z niego 30 uczestników w wieku 60+, podopiecznych Dziennego Domu Senior + w Chełmie.

Podstawowy zakres usług obejmował organizację czasu wolnego, zajęcia edukacyjne, kulturalno-oświatowe, sportowe, w tym gimnastyka usprawniająca, rekreacyjne w tym wycieczki, spotkania plenerowe, zajęcia kulinarne, plastyczne, rękodzieła, kosmetyczne, muzyczne.

11. Program „Od zależności ku samodzielności” – edycja 2024 miał na celu wsparcie rodzin osób z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. W ramach programu odbywały się warsztaty ogólnorozwojowe z elementami relaksacji i mildfulness oraz zajęcia z elementami arteterapii dla opiekunów os. z zaburzeniami psychicznymi i niepełnosprawnością intelektualną. Pokłosiem programu będzie opracowanie poradników dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym w szczególności z ASD i niepełnosprawnością intelektualną pn. Chełmska mapa spektrum akceptacji.

12. Świetlica środowiskowa realizuje działania na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży oferując pomoc w nauce, zajęcia rozwijające oraz wsparcie w pokonywaniu

trudności szkolnych. W ramach swojej działalności organizuje pomoc w nauce i wyrównywanie braków edukacyjnych, prowadzi zajęcia rozwijające kompetencje matematyczne oraz zajęcia językowe z języka angielskiego i niemieckiego. Do swoich podopiecznych kieruje też zajęcia rozwijające zainteresowania i zdolności poznawcze, z zakresu ekspresji kulturalnej (artystyczne).

Dzięki podejmowanym działaniom dzieci i młodzież pochodzące ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym mają większe szanse na osiągnięcie sukcesu edukacyjnego, co bezpośrednio wpisuje się w cel wyrównywania szans edukacyjnych

Ochrona zasobów dziedzictwa i rozwijanie oferty usług kulturalnych

1. Chełmski Dom Kultury w 2024 roku zorganizował 186 wydarzeń kulturalnych, które odbywały się zarówno w sali widowiskowej, jak i w warunkach plenerowych w różnych punktach miasta. Dodatkowo w Centrum Kultury Filmowej Zorza odbyło się ponad 1700 seansów filmowych, w których łącznie wzięło udział niemal 205 tys. osób.

Równie ważnym elementem działalności instytucji są prowadzone regularne zajęcia różnorodnych form artystycznych – tanecznych, muzycznych, plastycznych, rękodzielniczych, w których łącznie udział bierze około 900 stałych uczestników. Prowadzone są także edukacyjne seanse filmowe w ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowego „Rewers”. Z kolei wydarzenia takie jak koncert „Niepodległa” czy obchody Narodowego Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych łączą kulturę z edukacją historyczną, wzmacniając świadomość obywatelską mieszkańców.

2. Promocja zasobów dziedzictwa kulturowego Miasta Chełm odbywa się poprzez stałe zamieszczanie zapowiedzi wydarzeń kulturalnych w mediach społecznościowych. To najskuteczniejszy sposób dotarcia do szerokiego grona odbiorców – zarówno mieszkańców, jak i turystów. Tworzone posty zapowiadające wydarzenia są atrakcyjne wizualnie, informacyjne i angażujące, by skutecznie zachęcały do udziału w wydarzeniach. Celem ich tworzenia jest również zainteresowanie odbiorców tematyką dziedzictwa kulturowego Miasta, zwiększenie frekwencji na wydarzeniach (np. spacerach, pokazach, warsztatach), zbudowanie rozpoznawalności wydarzeń cyklicznych (np. Noc Muzeów) oraz tworzenie wokół dziedzictwa kulturowego społeczności zaangażowanej i dumnej z lokalnej historii.

3. Promocja zasobów dziedzictwa kulturowego w mieście odbywa się również poprzez

tworzenie i rozpowszechnianie albumów promocyjnych o mieście. Ta forma promocji zasobów dziedzictwa kulturowego to bardzo skuteczna i elegancka forma prezentacji historii, zabytków i unikalnego klimatu Chełma. Tego rodzaju publikacje są nie tylko estetyczne, ale również pełnią funkcję edukacyjną i promocyjną – zarówno w kraju, jak i za granicą. Albumy prezentują Chełm jako miasto z bogatą historią, wielokulturowym dziedzictwem (m.in. polskim, żydowskim, ukraińskim), unikalnymi miejscami i cennymi zabytkami.

4. Chełmski Dom Kultury podejmuje liczne działania na rzecz wyrównywania szans w dostępie do kultury osób zagrożonych marginalizacją. Regularnie organizowano zajęcia i spotkania Klubu Seniora, w tym działalność chóru i kabaretu „Mimoza”. Dla osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów dostępna była szeroka oferta zajęć artystycznych i rękodzielniczych, dostosowana do różnych poziomów sprawności. Wiele wydarzeń – koncertów, spektakli i seansów – miało charakter otwarty i odbywało się w przestrzeniach przyjaznych osobom z ograniczeniami, co sprzyjało ich aktywnemu uczestnictwu w życiu kulturalnym miasta.

5. Z szeroką ofertą kulturalną wychodzi też Chełmska Biblioteka Publiczna im. Marii Pauliny Orsetti w Chełmie poprzez organizację szeregu cyklicznych i okazjonalnych wydarzeń, realizację różnorodnych tematycznie projektów:

- cykliczne: Chełmskie Spotkania z Literaturą oraz Targi Książki, Poznaj historię swojego miasta, Pasja i kariera, Dyskusyjne Klubu Książki, Klub Dobrego Filmu, Noc Bibliotek, cykl Biblioteka dla Seniora – Cybersenior, Rozmowy o książce
- zrealizowane projekty – Książka i sport (Partnerstwo dla książki); Zakup książek dla ChBP (Narodowy Program Rozwoju czytelnictwa Priorytet 1. Kierunek Interwencje); W drogę, po przyrodę (Fabryka EKO Pomysłów – Fundacja Cemex); Dyskusja o zdrowiu - wspólna sprawa (Program polityki społecznej dla miejskich jednostek organizacyjnych w 2024 r.); Godzina „W”- niezłomność i pamięć (Patriotyzm jutra 2024); II Edycja Festiwalu „Chełmskie spotkania z literaturą” (Lubelskie Smakuj Życie), Poznaj historię swojego miasta – KOBIETY (Z kobietami – Patriotkami – II edycja Fundacja Totalizatora Sportowego); Zakup książek dla ChBP – Darowizna CEMEX.

6. Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie prowadziło prace remontowe Zespołu kamienic mieszczańskich. W roku 2024 wykonano remont elewacji od

strony ul. Lubelskiej 57, Podwalnej oraz częściowo wewnątrz dziedzińca. Z kolei w budynku Przy ul. Lubelskiej 56A wymieniono stolarkę okienną oraz wykonano termomodernizację obiektu w części dobudowanej – biurowej.

7. Muzeum Ziemi Chełmskiej im. Wiktora Ambroziewicza w Chełmie aktywnie uczestniczy i współpracuje merytorycznie z instytucjami kultury oraz edukacji podczas organizacji imprez kulturalnych. Działania Muzeum skierowane są do wszystkich grup wiekowych. Informacje o działaniach muzeum prezentowane są na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych – Facebook, Instagram, You Tube. Informacje o muzealnych wydarzeniach przekazywane są do prasy i telewizji.

Atrakcyjna oferta sportowo-rekreacyjna

1. W dniu 05 września 2024 roku został oddany do użytku stadion lekkoatletyczny przy II LO. Obiekt cieszy się dużym zainteresowaniem mieszkańców. Korzystanie z obiektu jest bezpłatne. Odbývają się tutaj treningi klubów sportowych, a także turnieje i zawody sportowe organizowane przez chełmskie organizacje m. in.: Miejski Szkolny Związek Sportowy i Chełmskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej. Obiekt dysponuje modułową trybuną dla 100 osób.

2. Ruszyła budowa Lubelskiego Centrum Piłki Nożnej, czyli przebudowa stadionu miejskiego wraz z boiskami treningowymi przy ul. 1 Pułku Szwoleżerów. Inwestycja jest dofinansowana ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki. Nowy obiekt ma mieć min. 4500 miejsc siedzących (wszystkie miejsca zadaszone), naturalną nawierzchnię trawiastą wyposażoną w system nawadniania, odwodnienia i podgrzewania, spełniający standardy zgodnie z aktualnymi wymogami UEFA dla stadionów III kat. i PZPN dla klubów I ligi piłkarskiej.

Przewidywany termin ukończenia inwestycji to koniec 2026 r. W ramach przedsięwzięcia wybudowane zostaną także trzy boiska treningowe przy ulicach 1 Pułku Szwoleżerów, Stefana Batorego oraz Ceramicznej. Jako pierwszy do użytku przekazany został obiekt przy ul. Ceramicznej: pełnowymiarowy, z nawierzchnią sztuczną i trzymetrowymi strefami bezpieczeństwa przy liniach bocznych oraz pięciometrowymi za każdą z bramek.

Mobilne trybuny boiska pomieszczą 200 osób. Obiekt spełnia wymogi PZPN dla boisk, na których mogą być rozgrywane mecze III ligi piłkarskiej oraz Centralnej Ligi Juniorów.

3. W 2024 r. zakończono budowę boisk sportowych przy placówkach oświatowych: Szkole Podstawowej nr 8 przy ul. Połanieckiej oraz przy Szkole Podstawowej nr 5 przy ul. 1 Pułku Szwoleżerów. Kontynuowano natomiast prace związane z budową boiska przy I Liceum Ogólnokształcącym przy ul. Czarnieckiego 8. Inwestycje miały charakter kompleksowy obok boisk, bieżni zadbane o obiekty małej architektury, oświetlenie, ogrodzenie.

4. W 2024 r. rozpoczęto także prace związane z budową boiska do piłki ręcznej, koszykówki i siatkówki przy ul. Makowej. Zakończenie prac przewidziano na maj 2025 r.

5. Ukończono prace związane z wykonaniem ogrodzenia oraz monitoringu boisk przy Szkole Podstawowej nr 6 oraz kompleksu boisk na os. Słonecznym.

6. Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji promuje organizowane wydarzenia sportowe i rekreacyjne poprzez plakaty i informacje umieszczane na stronie internetowej MOSiR-u oraz w mediach społecznościowych, komunikaty medialne.

Szereg tych imprez to przedsięwzięcia cykliczne skierowane do dzieci i młodzieży szczególnie w okresie wolnym od zajęć szkolnych. Są to:

- Ferie Zimowe z MOSiR -em;
- Majówka na sportowo z MOSiR – em;
- Liga Wakacyjna z MOSiR – em;
- Liga Halowa z MOSiR – em;

Turnieje organizowane podczas tych wydarzeń cieszą się bardzo dużą popularnością wśród dzieci i młodzieży z terenu Miasta.

W 2024 roku w miesiącach zimowych na Placu Łuczковского funkcjonowało sztuczne lodowisko, bezpłatnie udostępniane mieszkańcom Chełma i turystom.

Wzmacnianie chełmskiego społeczeństwa obywatelskiego

1. W roku 2024 w ramach budżetu obywatelskiego Miasta Chełm zrealizowano następujące projekty:

- 1) Magiczny Ogród Sensoryczny przy Przedszkolu Miejskim Nr 13 z Oddziałami Integracyjnymi przy ul. Połanieckiej. Ogród wyposażony został w ścieżkę sensoryczną, tablice edukacyjne, domek dla owadów, grające cymbały, żagiel ogrodowy, trampolinę.
- 2) Remont Placu Zabaw między ul. Czarnieckiego a ul. Młodowskiej wykonany w formule „zaprojektuj i wybuduj”

- 3) Rozbudowa i doposażenie istniejącego placu zabaw przy ul. Makowej w Chełmie w formule „zaprojektuj i wybuduj”.
- 4) Kompleksowe zaprojektowanie i wykonanie placu zabaw przy Przedszkolu Miejskim nr 8 pn. „Aktywność-Radość-Zdrowie” w formule „zaprojektuj i wybuduj”.
- 5) Poprawa bezpieczeństwa ruchu i infrastruktury drogowej, poprzez wymianę (remont) nawierzchni jezdni ul. Wołyńskiej.
- 6) Montaż 10 latarni LED-owych wzdłuż ulic Wirskiego i Karłowicza.
- 7) Przebudowa fragmentu zatoki przy przystanku autobusowym na Osiedlu Gwarek.
- 8) Budowa peronów przystankowych przy ul. Kochanowskiego.
- 9) Remont chodników wzdłuż ul. Jana Kazimierza.
- 10) Remont chodnika przy Przychodni Miejskiej nr 1 MSP ZOZ przy ulicy Wołyńskiej.
- 11) Remont chodnika przy ulicy Cementowej.
- 12) Budowa chodnika na ulicy Brzóska po wschodniej stronie, od ul. Reja do ul. 11 Listopada wraz z wjazdami i przystankiem autobusowym.

2. Współpraca Miasta Chełm z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie w 2024 roku przebiegała w oparciu o zapisy art. 5 cytowanej ustawy jak również przyjęty Uchwałą Nr LXXXV/684/23 Rady Miasta Chełm z dnia 29 listopada 2023 r.

Współpraca finansowa Miasta Chełm z organizacjami pozarządowymi opierała się na zlecaniu podmiotom programu realizacji zadań publicznych w formie: wspierania wykonania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji lub powierzenia wykonania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji.

Prezydent Miasta Chełm ogłosił 17 otwartych konkursów ofert. Zawarto 57 umów na realizację zadań publicznych. Zadania publiczne były zlecane w sferach zadań publicznych:

przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym, pomoc społeczna, w tym pomoc osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie szans tych rodzin i osób, działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej, działalność na rzecz dzieci i młodzieży, w tym wypoczynek dzieci i młodzieży, kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, turystyka i krajoznawstwo, podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej, udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa, udzielania nieodpłatnego poradnictwa

obywatelskiego.

Na realizację zadań przekazano organizacjom pozarządowym kwotę ogółem 3 064 335,54 zł: Dotacja wykorzystana na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe w 2024 roku wynosi ogółem kwotę 2 498 349,28 zł.

Łącznie w 2024 roku w ramach procedury wynikającej z ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawy z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym, przekazano organizacjom pozarządowym kwotę 3 515 054,54 zł, zawarto 94 umowy.

W roku 2024 prowadzono również działania w ramach współpracy pozafinansowej, między innymi wyłoniono Laureata konkursu o przyznanie Nagrody Prezydenta Miasta Chełm dla organizacji pozarządowej wyróżniającej się w działaniach na rzecz społeczności lokalnej w 2023 roku, wyłoniono Laureata Konkursu „Społecznik Roku”, współorganizowano wydarzenie promujące organizacje pozarządowe pn. „Chełmski Dzień Organizacji Pozarządowych”, udostępniano organizacjom pozarządowym salę oraz obiekty sportowe na organizowane przez nich przedsięwzięcia.

3. Od 2024 r. mieszkańcy Chełma mogą ubiegać się o Karty Chełmianina, pozwalające korzystać ze zniżek i ulg u partnerów programu Karty Chełmianina (sklepy, punkty usługowe, kawiarnie, restauracje, stacje paliw). Inicjatywa sprzyja budowaniu tożsamości lokalnej mieszkańców miasta.

Kompleksowa rewitalizacja Miasta Chełm

1. W 2024 r. wykonano prace rewitalizacyjne na terenie obiektów sakralnych. Pracom restauracyjnym poddane zostało Sanktuarium Maryjne i dawny Klasztor Bazylianów Parafii pw. Narodzenia NMP. Odnowiono ogrodzenie za ścianą południowo – wschodnią Bramy Uściługskiej na Górze Chełmskiej oraz przeprowadzono prace konserwatorskie przy Kościele pw. Rozesłania św. Apostołów.

2. W ramach przedsięwzięcia „Rewitalizacja terenów rekreacyjno –sportowych Miasta Chełm” dofinansowanego z Programu Rządowy Fundusz Polski Ład w 2024 r. wykonane zostały zadania:

- renowacja ogrodzenia kortów tenisowych przy Zespole Szkół Energetycznych i

Transportowych,

- wykonanie ogrodzenia przy Szkole Podstawowej nr 3,
- remont boiska wielofunkcyjnego przy Szkole Podstawowej nr 7,
- budowa placu zabaw przy Szkole Podstawowej nr 6,
- modernizacja placu zabaw przy ul. Wiejskiej.

W dalszej kolejności wybudowane zostaną place zabaw przy Szkole Podstawowej nr 7 oraz przy Szkole Podstawowej nr 8 z dodatkowym kortem tenisowym i renowacją skweru przyszkolnego.

3.W ramach zadań własnych Miasta w 2024 r. zostały wykonane nasadzenia na terenach zieleni miejskiej:

- 228 szt. drzew z gatunku buk pospolity 'Fastigiata', dąb szypułkowy 'Fastigiata', glóg pośredni odmiana 'Paul's Scarlet', jarząb szwedzki, klon polny 'Elsrijk', lipa drobnolistna 'Greenspire', sosna czarna 'Fastigiata', surmia bignoniowa 'Nana', wiśnia osobliwa 'Umbraculifera', klon pospolity 'Globosum', klon jawor, klon pospolity 'Crimsong King', jabłoń rajska ozdobna 'Royalty', jesion pensylwański, jesion wyniosły, robinia akacjowa 'Umbraculifera', wiśnia piłkowana 'Kanzan',
- 204 szt. krzewów z gatunku magnolia 'Susan', oczar wirginijski, tawuła japońska 'Golden Princess', tawuła wczesna, berberys Thunberga 'Atropurpurea Nana', sosna kosodrzewina, żywotnik zachodni.

Nasadzeń dokonano m.in. w pasach drogowych ulic Trubakowska, Szarotki, Aleja 3-go Maja, Wojsławicka, 1 Pułku Szwoleżerów, Majdan, Rolnicza, Dembowskiego, Sienkiewicza, Powstańców Warszawy, Sybiraków, Mościckiego, Wiejska, Graniczna, Katedralna, Bydgoska, Ogrodowa, Metalowa, Zachodnia, Różana, Pocztowa.

Wzmocnienie instytucjonalne samorządu lokalnego i jego jednostek

1. Samorząd Chełma czyni starania w kierunku likwidacji barier w zakresie dostępności informacyjno - komunikacyjnej. Urząd Miasta Chełm zapewnia dostęp do świadczenia usług tłumacza języka migowego online. Na stronie internetowej znajduje się informacja w języku migowym o zakresie działalności, a na stronie BIP - ETR (tekst łatwy do czytania). W budynkach Urzędu Miasta Chełm dostępne są pętle indukcyjne dla osób z niepełnosprawnością słuchu, a także znaczniki głosowe, które ułatwiają poruszanie się po urzędzie. Znaczniki głosowe znajdują się w budynku urzędu przy ul. Lubelskiej 65, ul. Obłońskiej 20 i ul. Pocztowej 50. Aby skorzystać ze znaczników głosowych należy zainstalować w telefonie komórkowym aplikację TOTUPOINT. W wyznaczonych budynkach Urzędu Miasta Chełm znajdują się również plany tyflograficzne (przy ul. Obłońskiej 20, ul. Pocztowej 50, Lubelskiej 63 oraz Ceramicznej 3E), które ułatwiają poruszanie się po budynku. Osoby ze szczególnymi potrzebami mogą skorzystać z dostępnych środków komunikacji: wypełnienie formularza kontaktowego na stronie BIP, kontakt za pomocą poczty elektronicznej, przesyłanie wiadomości SMS i/lub MMS oraz wykorzystanie komunikatorów internetowych na stronie Facebook.

2. W ramach realizowanej inwestycji budowy komunalnych budynków wielorodzinnych przy ul. Fabrycznej 4 w Chełmie zaprojektowane zostały urządzenia dźwigowe, aby zapewnić osobom niepełnosprawnym dostęp z poziomu terenu na wszystkie kondygnacje użytkowe.

3. Utworzenie 50 nowych miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 w ramach programu „MALUCH+” w Żłobku Miejskim „MIŚ” przy ul. Połanieckiej. Inwestycja obejmuje adaptację budynku i terenu wokół niego do potrzeb dzieci, w tym z niepełnosprawnością.

4. W ramach zadania przebudowa dróg na osiedlu Zachód w celu dostosowania inwestycji dla osób niepełnosprawnych na przejściach dla pieszych oraz przy budowie peronów przystankowych zostały zastosowane płytki integracyjne (z wypustkami), a z obu stron przejść zastosowano łagodne zjazdy. Na osiedlowych parkingach oznakowano strefy dla osób niepełnosprawnych.

5. Wychodząc naprzeciw potrzebom osób niepełnosprawnych skrócono długość przejścia dla pieszych przy ul. Droga Męczenników, a obok bloku nr 6 wyznaczono koperty dla osób niepełnosprawnych.

III. CEL: ZAPEWNIENIE ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU MIASTA POD KĄTEM ŚRODOWISKOWYM, PRZESTYRZENNYMI INFRASTRUKTURALNYM

Zapewnienie nowoczesnej infrastruktury publicznej oraz efektywnego transportu publicznego

1. W 2024 r. Miasto przystąpiło do realizacji prac przygotowawczych związanych z budową południowej obwodnicy Miasta. Zlecono wykonanie Studium Techniczno-Ekonomiczno-Środowiskowego (STeŚ). Wykonawca dokonał analizy wariantów inwestycyjnych potencjalnego przebiegu obwodnicy południowej miasta Chełm, przy czym jeden z wariantów powinien przebiegać w obszarze wskazanym i zarezerwowanym dla ww. obwodnicy w Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Miasta Chełm zatwierdzonym Uchwałą Nr XXXVII/466/01 Rady Miejskiej w Chełmie z dnia 28 grudnia 2001 r.

2. W ramach działań obejmujących budowę/przebudowę/modernizację ulic w roku 2024:

- 1) Wykonano przebudowę odcinków drogi wojewódzkiej nr 812 w granicach miasta, tj. ul. Zawadówka oraz ul. Włodawskiej wraz z budową ścieżek rowerowych w ramach przedsięwzięcia „Budowa oraz modernizacja infrastruktury umożliwiającej stworzenie warunków obsługi i rozwoju terminala intermodalnego w Mieście Chełm.” Inwestycja dofinansowana z Rządowego Funduszu Polski Ład; Program Inwestycji Strategicznych. W związku z budową oraz przebudową ulic na terenie Miasta Chełm zrealizowano, zgodnie z opracowaną dokumentacją projektową budowę ścieżek rowerowych przy ulicach: Włodawska, Zawadówka, Synów Pułku;
- 2) Przebudowano drogi na osiedlu Zachód;
- 3) Rozpoczęto przebudowę ulic Kilińskiego, Grunwaldzkiej, Krańcowej w ramach inwestycji „Kompleksowa modernizacja części ulic w Mieście Chełm”;
- 4) Zakończono inwestycję związaną z przebudową i rozbudową ulic Kosynierów, Wolwinów i Gajowa wraz z łącznikiem pomiędzy ulicą Wolwinów a Jagiellońską. Zakres prac obejmował też wykonanie oświetlenia ulicznego;
- 5) Przebudowano ponad 400 m ulicy Piaskowej wraz z chodnikami, 165 m ulicy Marii Curie

- Skłodowskiej oraz 300 m ulicy Wojciecha Kossaka wraz z chodnikami;

6) W ramach przedsięwzięcia „Kompleksowa modernizacja infrastruktury komunalnej Miasta Chełm” w 2024 r. wybudowano chodnik przy ul. Skorupki oraz Żwirki i Wigury, łącznik ul. Mościckiego, parkingi przy miejskich cmentarzach. W kolejnych etapach według formuły zaprojektuj i wybuduj zostaną wykonane zadania:

- kompleksowa przebudowa ul. Piwnej, ul. Łącznej, ul. Połanieckiej wraz z parkingiem przy parku XXX-lecia, ul. Traugutta,
- modernizacja łącznika przy ul. Pilarskiego (z ul. Ogrodową), ul. Droga Męczenników, parking miejski ul. Lubelskiej oraz parking ul. Szkolnej,
- modernizacja oświetlenia ulicznego przy ul. Szczęśliwej oraz budowa oświetlenia ulicznego przy ul. Pięknej,
- opracowana zostanie dokumentacja projektowa dotycząca przebudowy ul. Wirskiego, ul. Wieniawskiego, ul. Karłowicza, ul. Wołyńskiej, ul. Rolniczej, ul. Muzyki.

3. W ramach zadania „Budowa drogi dla pieszych, drogi dla rowerów, przejść dla pieszych oraz peronów przystankowych w ramach przebudowy drogi nr 105078L – ul. Synów Pułku w Chełmie” wykonano chodnik o szerokości 1,8 m i długości 383 m, drogę dla rowerów o szerokości 2,30 m i długości 726 m, przejścia dla pieszych szt. 3, przejazdy dla rowerów szt. 2, perony przystankowe wraz z dojazdami szt. 2, oświetlenie drogi dla pieszych szt. 20 oraz oświetlenie przejść szt.5.

4. W 2024 r. rozpoczęła się realizacja zadania „Przebudowa zajezdni autobusowej na potrzeby obsługi autobusów wodorowych przy ul. Okszowskiej 41 w Chełmie” w ramach przedsięwzięcia „Zwiększenie zrównoważonej mobilności mieszkańców ChOF”, program Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej 2021-2027. W pierwszym etapie zlecone zostało opracowanie dokumentacji projektowo – kosztorysowej budowy pętli autobusowych w Chełmie:

- budowy pętli autobusowej przy ul Ceramicznej
- budowy pętli autobusowej przy ul 15 Sierpnia
- budowy pętli autobusowej przy ul Zawadówka

Dokumentacja projektowo - kosztorysowa została opracowana, w listopadzie 2024 r. zostało zamieszczone ogłoszenie o zamówieniu publicznym na roboty budowlane.

5. Miasto realizowało projekt *Zielony transport miejski w Chełmie* współfinansowany ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej realizowany w ramach programu priorytetowego nr 3.9 „Ochrona atmosfery Zielony transport publiczny (Faza I)”. Zgodnie z zawartą umową z wykonawcą na dostawę 26 nowych autobusów wykorzystujących do napędu wyłącznie energię elektryczną wytworzoną z wodoru w zainstalowanych w nich ogniwach paliwowych, dostawa pojazdów przewidziana jest na rok 2025.

6. Miasto podpisało umowę z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w Chełmie na utrzymanie szachtów studziennych oraz terenów zielonych stref ochrony bezpośredniej terenu 13 studni zlokalizowanych na terenie Miasta Chełm. Działanie ma na celu zapewnienie alternatywnego źródła wody dla mieszkańców w sytuacjach kryzysowych, wzmocnienie bezpieczeństwa infrastruktury krytycznej, poprawę bezpieczeństwa sanitarnego, skrócenie czasu reakcji w sytuacjach awaryjnych.

7. System 12 kamer monitoringu wizyjnego znajdującego się na terenie zrewitalizowanego Parku im. Unii Europejskiej został włączony do sieci monitoringu miejskiego. Punkt podglądu monitoringu obsługiwany jest przez Straż Miejską.

Ochrona środowiska naturalnego i adaptowanie miasta do zachodzących zmian klimatycznych

1. Wymiana starych pieców na paliwo stałe na ekologiczne źródła ciepła.

Wymiana starych pieców na paliwo od 2021 roku jest obowiązkiem mieszkańców województwa Lubelskiego, w związku z uchwałą nr XXIII/388/2021 Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa lubelskiego ograniczeń i zakazów w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (Dz. Urz. Woj. Lub. z dnia 25 lutego 2021 r. poz. 917). W myśl uchwały, piece poniżej 3 klasy (bezklasowe), powinny zostać zlikwidowane z użytkowania do końca 2023 roku. Prezydent Miasta Chełm, w świetle przedmiotowej uchwały podpisał w dniu 12 grudnia 2024 Zarządzenie nr 325/24 w sprawie przeprowadzania kontroli przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa lubelskiego i zakazu spalania odpadów na terenie Miasta Chełm, która określa zasady kontroli, oraz ramowy harmonogram rutynowych kontroli palenisk w zakresie

przestrzegania przepisów uchwały antysmogowej dla województwa lubelskiego i zakazu spalania odpadów na terenie Miasta Chełm.

Zgodnie z ww. zarządzeniem kontrole źródeł ciepła na terenie miasta prowadzone były w grudniu 2024 r. przez upoważnionego pracownika Wydziału Ochrony Środowiska Departamentu Komunalnego oraz funkcjonariuszy straży miejskiej. Skontrolowano 36 nieruchomości. Kontrolą zostały objęte źródła ciepła zlokalizowane w budynkach przy ulicach Muzyki, Kilińskiego, Jagiellońska, Grunwaldzka, Myśliwska, Prusa, Eliaszczyka, Matejki. W wyniku kontroli wystawiono 1 mandat. 30 osób zostało pouczonych o prawidłowym stosowaniu opału oraz o zakazanych źródłach ciepła. Przekazano materiały informacyjne, naklejano na piece naklejki informacyjne z graniczną datą wymiany kotła, informowano o możliwościach skorzystania z dofinansowania do wymiany piecy. W roku 2025 zgodnie z ramowym harmonogramem rutynowych kontroli palenisk kontrolowane będą kolejne nieruchomości.

Obecnie dozwolonymi źródłami ciepła, jeżeli chodzi o kotły zasypowe są jeszcze piece należące do 3 oraz 4 klasy (do końca 2026 roku), piece zasypowe 5 klasy (do końca 2029 roku), oraz piece oznaczone jako ekoprojekt, które posiadają również oznaczenie tlenków azotu, bez ustalonej granicznej daty wymiany. Dodatkowo zarządzenie skupia się na przestrzeganiu zakazu spalania odpadów, zgodnie z art. 191 ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1587 z późn. zm.).

Atrakcyjnymi alternatywami źródeł ciepła są również miejscowe ogrzewacze powietrza, jak i przyłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Ponadto zgodnie z przytoczoną uchwałą zakazuje się stosowania w instalacjach źródeł ciepła, takich jak: mialów węglowych, mułów węglowych, flotokoncentratów oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem; węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z jego wykorzystaniem; węgla kamiennego, który nie spełnia któregokolwiek z wymagań określonych w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw energii oraz ministra właściwego do spraw klimatu wydanego na podstawie delegacji ustawowej zawartej w art. 3a ust. 2 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o systemie monitorowania i kontrolowania jakości paliw; paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem węgla kamiennego, które nie spełniają któregokolwiek z wymagań określonych w rozporządzeniu, o jakim mowa w pkt 3; biomasy, w rozumieniu § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Klimatu z dnia 24 września 2020 r. w sprawie standardów emisyjnych dla niektórych rodzajów instalacji, źródeł spalania paliw oraz urządzeń spalania lub współspalania odpadów (Dz.U. z 2020 r. poz. 1860), której wilgotność przekracza 20%.

W ramach projektu pn. „Zintegrowany System Ograniczenia Niskiej Emisji” zwanym ZONE od II kwartału 2021 r. właściciele i zarządcy budynku mieszkalnych i niemieszkalnych mieli rok na dopełnienie obowiązku złożenia deklaracji o posiadanych źródłach ciepła, w celu wspomagania kształtowania polityki niskoemisyjnej i walce ze smogiem. Przekazanie

informacji do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków (CEEB) było pierwszym etapem projektu Zone. W 2024 r. według pobranych z CEEB danych złożone zostały 243 deklaracje źródeł ciepła.

2. Wsparcie działań mających na celu poprawę jakości powietrza m.in. wymianę indywidualnych źródeł ciepła.

Wychodząc naprzeciw potrzebom mieszkańców miasta Chełm prowadzone są równoległe proekologiczne programy wspierające mieszkańców Chełma przy wymianie starych kopciuchów oraz prowadzone są działania związane z edukacją ekologiczną.

1) W celu efektywniejszego przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza w Departamencie Komunalnym Urzędu Miasta Chełm utworzono miejski punkt konsultacyjno - informacyjny Programu „Czyste Powietrze”. Punkt działa od maja 2021 roku, a jego celem jest zmniejszenie lub uniknięcie emisji pyłów i innych zanieczyszczeń wprowadzanych do atmosfery przez domy jednorodzinne. Program skupia się na wymianie starych pieców i kotłów na paliwo stałe, na ekologiczne źródło ciepła oraz na termomodernizacji budynków. Skierowany jest do osób fizycznych będących właścicielami i współwłaścicielami domów. W ramach programu można ubiegać się o dotację z przeznaczeniem na wymianę źródła ciepła oraz prace związane z termomodernizacją. Działania te mają pomóc chronić środowisko naturalne i zdrowie mieszkańców, ale także przynieść oszczędności finansowe w domowym budżecie.

Punkt „Czystego Powietrza” cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem o czym świadczy wyróżnienie samorządu w rankingu Eko Gmina za zaangażowanie w ilości wniosków o dofinansowanie z programu priorytetowego.

Dane liczbowe dotyczące wdrażania Programu na terenie miasta Chełm w 2024 roku:

- liczba złożonych wniosków w programie czyste powietrze - 313
- liczba zawartych umów o dofinansowanie - 177
- liczba zrealizowanych przedsięwzięć - 95
- kwota wypłaconych dotacji - 5 519 274,36 zł

2) W dniu 28 czerwca 2024 r. Miasto Chełm uzyskało dofinansowanie w wysokości 1.244.500,00 zł na realizację Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie” na podstawie umowy zawartej z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Lublinie. Program Priorytetowy „Ciepłe Mieszkanie” ma na celu poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych wielorodzinnych poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła oraz termomodernizację. Program skierowany jest do właścicieli lokali mieszkalnych w budynkach wielorodzinnych, najemców lokali mieszkalnych stanowiących

własność gminy (jeżeli nie wszystkie lokale w danym budynku stanowią własność gminy), a także wspólnot mieszkaniowych liczących od 3 do 7 lokali mieszkalnych.

Zakres Programu dla osób fizycznych obejmuje demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe oraz zakup i montaż źródeł ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i CWU albo podłączenie lokalu mieszkalnego do efektywnego źródła ciepła w budynku, a także warunkowo zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, zakup i montaż stolarki okiennej i drzwiowej, wykonanie dokumentacji projektowej.

Zakres Programu dla wspólnot mieszkaniowych obejmuje demontaż nieefektywnych źródeł ciepła na paliwa stałe oraz zakup i montaż wspólnego źródła ciepła do celów ogrzewania lub ogrzewania i CWU, zakup i montaż nowej instalacji centralnego ogrzewania i/kub cwu, zakup i montaż wentylacji mechanicznej z odzyskiem ciepła, zakup i montaż ocieplenia przegród budowlanych, okien, drzwi, drzwi/bram garażowych, zakupu i montaż mikroinstalacji fotowoltaicznej, wykonanie audytu energetycznego, dokumentacji projektowej oraz ekspertyz.

W 2024 r. wpłynęło 21 wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć w ramach Programu Priorytetowego „Ciepłe Mieszkanie”. Zawarto 8 umów o dofinansowanie przedsięwzięć z beneficjentami końcowymi, w tym 4 przedsięwzięcia zostały zakończone na łączną kwotę 56.460,00 zł.

3. Na terenie Miasta Chełm w ramach Budżetu Obywatelskiego zamontowanych zostało 16 sensorów jakości powietrza. W 2023 r. zakupiono 10 czujników, natomiast w 2024 r. – 6. W ten sposób stworzona została mapa czujników powietrza umożliwiająca mieszkańcom wgląd w bieżący stan jakości powietrza.

W 2024 r. czujniki zostały zamontowane przy: ul. Okszowskiej 41 (budynek CLA Sp. z o.o.), ul. Pocztowej 54 Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Chełmie, IV Liceum Ogólnokształcące z Oddziałami Integracyjnymi (budynek internatu) ul. Świętego Mikołaja 4, ul. Pocztowa 18a (Przedszkole Miejskiej nr 6 w Chełmie), ul. Pszennej – studnia głębinowa ujęcia Trubaków (dz. nr 97/11 obr. 21), Hali Sportowej MOSIR ul. Graniczna 2a.

Platforma AIRLY gromadząca dane z sensorów jakości powietrza oraz dająca możliwość sprawdzenia aktualnej jakości powietrza w bieżącej lokalizacji znajduje się na stronie internetowej Urzędu Miasta Chełm w zakładce: *Jakość powietrza w mieście*. Informacje o jakości powietrza dostępne są dla każdego.

Sensory są źródłem pomocniczym w walce ze smogiem. Mierniki z łatwością oceniają stan powietrza oraz zaalarmują w razie niekorzystnej atmosfery.

4. Działania informacyjno-edukacyjne w 2024 r. podejmowane były głównie w zakresie racjonalnego gospodarowania odpadami, tak aby zminimalizować ich negatywny wpływ na środowisko tj. zapobiegania powstawaniu odpadów, promowania prawidłowego sposobu postępowania z odpadami i korzyści z tego wynikających, a także budowania poczucia indywidualnej odpowiedzialności mieszkańców za wytwarzane przez nich odpady.
- ✓ Promowanie i administrowanie mobilną aplikacją EcoHarmonogram dotyczącą odpadów komunalnych. Zawiera ona bieżące informacje na temat wywozu odpadów komunalnych i ich selektywnej zbiórki przeznaczonej dla mieszkańców (cały rok).
 - ✓ Zbiórka nakrętek z koszy serc rozstawionych na terenie miasta Chełm. Łącznie przekazano do Recyklera ponad 3 tony nakrętek z przeznaczeniem na dla Stowarzyszenia Towarzystwo Przyjaciół Chełma. Akcja oprócz wymiaru charytatywnego miała znaczenie edukacyjne, ponieważ selektywna zbiórka nakrętek ma znaczenie dla jakości odzyskanego surowca wtórnego (cały rok).
 - ✓ Promowanie pięciu (5R) zasad Zero Waste i ogłoszenie konkursu „Zero Waste wg Bei Johnson”, w którym zadaniem uczestników było przesłanie zdjęć przedstawiających praktyki 5 kroków Zero Waste stosowane w swoich domach. (styczeń-luty 2024).
 - ✓ Wsparcie realizacji konkursu „Drugie życie zużytych ubrań” organizowanego przez Muzeum Ziemi Chełmskiej (luty 2024).
 - ✓ Obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi. Organizacja Miejskiego Dnia Ziemi, w ramach którego odbył się piknik ekologiczny przy Chełmskiej Bibliotece Publicznej. Za przyniesione przez mieszkańców Chełma „elektrośmieci” rozdawano sadzonki roślin. Na miejskim deptaku rozdawano woreczki wielokrotnego użytku na owoce i warzywa. W dniach 18-22 kwietnia odbyła się akcja sprzątania miasta, do której przyłączyły się grupy szkolne, przedszkolne oraz reprezentacje stowarzyszeń i innych jednostek organizacyjnych. W akcji wzięło udział 46 grup liczących razem 3 324 osoby. Zebrano łącznie 350 worków odpadów o łącznej masie blisko 4 ton (kwiecień 2024).
 - ✓ Wystawienie stoiska edukacyjno-promocyjnego podczas festynów i pikników rodzinnych, osiedlowych oraz organizowanych przez miejskie jednostki publiczne (maj-czerwiec 2024).
 - ✓ Przeprowadzenie akcji informacyjnej dotyczącej właściwego postępowania z zużytymi bateriami i akumulatorami ze sprzętu elektronicznego typu e-papierosy. Wyrzucanie baterii do pojemników na odpady komunalne było powodem samozapłonów odpadów powodujących pożary w instalacjach przetwarzania odpadów, miejscach gromadzenia i w śmieciarkach transportujących te odpady (maj 2024).

- ✓ Współpraca z Zakładem Karnym w Chełmie w zbiórce elektroodpadów w szkołach i instytucjach miejskich na terenie Chełma pn. „Ekomobilizacja”. Pozyskane środki pieniężne przekazano lokalnej organizacji Stowarzyszenie Tak Niewiele (czerwiec-lipiec 2024).
- ✓ Organizacja pikniku ekologicznego na Pl. Gdańskim w ramach obchodu Dni Chełma. W trakcie pikniku odbyła się zbiórka karmy dla psów i kotów w zamian za sadzonki roślin pn. "NAKARM ZWIERZYŃĘ - ZGARNIJ ROŚLINĘ!". Podczas imprezy mieszkańcy mogli uzyskać informacje dotyczące prawidłowej segregacji odpadów komunalnych, możliwości uzyskania dofinansowania z programu "Czyste powietrze" i "Ciepłe mieszkanie" oraz ochrony zwierząt (6 lipca 2024).
- ✓ Udział we wrześniowym pikniku w Parku im. Unii Europejskiej pn. „Bądź w porządku dla planety” organizowanym przez Stowarzyszenie Lepsza Polska w ramach akcji „Czyste Zielone Miasta”. Oprócz ustawienia miejskiego stoiska edukacyjnego z licznymi grami i quizami dla zgromadzonych, przeprowadzono zbiórkę elektroodpadów, sprzątanie bulwaru miejskiego oraz nasadzenia krzewów róż (7 września 2024).
- ✓ Organizacja chełmskiej edycji 31. Akcji Sprzątania Świata – Polska! pod patronatem Fundacji Nasza Ziemia. W jej ramach zorganizowano sprzątanie miasta, do którego zgłosiły się 42 grupy o łącznej liczbie 3 558 uczestników, którzy zebrali 311 worków o wadze 3 100 kg. Odbył się również eko-piknik na pl. Łuczkowskiego pod hasłem „Na straży czystej Ziemi” w duchu Dzikiego Zachodu. Ustawiono foto-budkę z recyklingu oraz półkę na wymianę książek a także przeprowadzono recyklingowy pokaz mody i zbiórkę odzieży, w zamian za którą rozdawano sadzonki roślin ozdobnych z gatunku: Wrzos, Jeżówka (limonkowa), Aster niski kwitnący, Rozchodnik (czerwony), Rozchodnik (zielony) oraz Krwawnik kwitnący. Zebrano 320 kg tekstyliów. Wydarzeniu towarzyszyły wyzwania konkursowe dla szkół i przedszkoli (18-23 września).
- ✓ Udział w debacie mieszkańców miasta pn. „Odpady to nie śmieci” (październik 2024).
- ✓ Podpisanie aneksu do umowy przedłużającego współpracę z firmą MB Recykling, która zajmuje się odbiorem i zagospodarowaniem elektrycznych śmieci z dwunastu pojemników rozstawionych na terenie miasta oraz partnerem odbiorcy, Fundacją Odzyskaj Środowisko, która zajmuje się działaniami edukacyjnymi, mającymi na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie segregacji zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (19 listopada 2024).
- ✓ Odbiór na koszt miasta, odpadów zebranych przez grupę pracowników zatrudnionych w restauracji McDonald's, którzy sprząтали wybrane miejsca publiczne miasta w ramach ogólnopolskiej akcji EcoHeroes. Akcja ma charakter cykliczny od 2021 r.

5. Podobnie jak w latach wcześniejszych miejskie placówki oświatowe podejmowały liczne działania z zakresu edukacji ekologicznej.

Tabela poniżej przedstawia liczbę działań podjętych w 2024 r.

Liczba przeprowadzonych kampanii [szt.]	32
Liczba przeprowadzonych akcji szkolnych [szt.]	60
Liczba przeprowadzonych konferencji [szt.]	14
Liczba osób objętych działaniami informacyjnymi i edukacyjnymi [szt.]	59 768
Liczba przygotowanych materiałów edukacyjnych [szt.]	1 396

W ramach działań informacyjno-edukacyjnych w 2024 roku w placówkach oświatowych prowadzono następujące zajęcia:

- ✓ W ramach „Ferii z Biblioteką” zorganizowano warsztaty ekologiczne pt. „Jak Pan Eko spotkał Pana Konsumo – czyli jak mniej produkować śmieci i właściwie się ich pozbywać”. W zajęciach brały udział dzieci w wieku wczesnoszkolnym i przedszkolnym (luty 2024).
- ✓ Przeprowadzono warsztaty ekologiczne w Chełmskiej Bibliotece Publicznej pn. „Bezpieczne i ekologiczne wakacje” (sierpień 2024)
- ✓ Zorganizowano lekcje i warsztaty w szkołach i przedszkolach:
 - 29.04.2024 – zajęcia edukacyjne na temat selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w Przedszkolu Miejskim Nr 3,
 - 25.09.2024 – zajęcia edukacyjne w Zespole Wychowania i Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Chełmie,
 - realizacja wyzwania dla przedszkolaków, polegającego na zrobieniu rysunku pt. „Posprzątajmy nasz świat”. Udział wzięły przedszkola nr 2, 3, 6, 8, 11, 12, 14 i 15 (wrzesień-październik 2024),
 - realizacja wyzwania dla uczniów szkół na zrobienie czegoś pożytecznego w duchu ekologicznym dla naszego miasta (wrzesień 2024),
 - 10.10.2024 - zajęcia edukacyjne w Językowym Przedszkolu Integracyjnym „W kasztanowym parku”,
 - 8 i 14.11.2024 – zajęcia edukacyjne z dziećmi w Niepublicznym Przedszkolu Integracyjnym „Mini Oxford” na temat selektywnej zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych,
 - 27.11.2024 - zajęcia edukacyjne z dziećmi w Szkole Podstawowej Nr 7 na temat

selektywnej zbiórki i zagospodarowania odpadów komunalnych.

6. W kwietniu 2024 roku, po uzyskaniu niezbędnych decyzji i pozwoleń rozpoczął swoją działalność nowy Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK) przy ul. Bielawin 32-34. Został wybudowany w ramach projektu pn. „Budowa Systemu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych wraz z Punktem Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Chełmie” współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Projekt przyczynił się do zapewnienia właściwej infrastruktury do zbiórki posegregowanych odpadów w celu zmniejszenia ilości odpadów komunalnych podlegających składowaniu. Dzięki wybudowaniu PSZOK wraz z infrastrukturą towarzyszącą, systemem zagospodarowania odpadów zostali objęci wszyscy mieszkańcy Chełma. Powstały nowe obiekty służące zapobieganiu powstawaniu odpadów oraz przygotowaniu ich do ponownego użycia. Odbiór odpadów komunalnych w Chełmie, podobnie jak w większości gmin, odbywa się pojazdami specjalnymi, często nazywanymi "śmieciarkami", w Chełmie jest ich 19. Pojazdy te, przystosowane do wywozu posegregowanych odpadów, zbierają odpady z pojemników i kontenerów, a następnie transportują je do miejsc utylizacji lub przetwarzania. W omawianym roku MPGK Sp. z o.o. zakupiło dodatkowe 3 pojazdy specjalistyczne zasilane gazem CNG. Łączna ilość pojazdów niskoemisyjnych na koniec 2024 r. wyniosła 6 jednostek.

Kształtowanie atrakcyjnych przestrzeni publicznych i zrównoważony rozwój terytorialny w oparciu o wykorzystywanie instrumentów przestrzennych

1. Dzięki uchwale krajobrazowej przyjętej uchwałą Rady Miasta Chełm nr LXIX/547/22 z dnia 22 grudnia 2022 r. w sprawie ustalenia zasad i warunków sytuowania obiektów małej architektury, tablic reklamowych i urządzeń reklamowych oraz ogrodzeń, ich gabarytów, standardów jakościowych oraz rodzajów materiałów budowlanych z jakich mogą być wykonane na terenie Miasta Chełm, na przestrzeni 4 ostatnich miesięcy 2024 roku, wysłanych zostało 125 wezwań do usunięcia tablic i urządzeń reklamowych. W roku 2024 pracownicy Wydziału Architektury i Budownictwa przeprowadzili szereg wizji lokalnych, których rezultatem jest wszczęcie 70 postępowań administracyjnych. Wydanych zostało 69 decyzji ustalających kary pieniężne za umieszczenie nośników reklamowych niezgodnych z przepisami uchwały krajobrazowej na łączną kwotę 119 482,89 zł. W 2024 roku wysłano 60 opinii dotyczących projektowanych oraz istniejących tablic i urządzeń reklamowych.

2.W 2024 r. zlecono wykonanie projektu planu ogólnego Miasta Chełm oraz projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszarów położonych w obrębach ewidencyjnych o numerach: 3, 10, 19, 31, a także wymaganych prognoz oddziaływania na środowisko ustaleń wyżej wymienionych projektów zewnętrznej firmie zajmującej się opracowywaniem tego typu dokumentów. Współpraca z wyspecjalizowanymi podmiotami, zajmującymi się w tego typu opracowaniach pomoże w utrzymaniu wysokiego standardu planowania przestrzennego w mieście Chełm.

PODSUMOWANIE

Podsumowując stan realizacji Strategii Rozwoju Miasta Chełm w 2024 należy stwierdzić, że Miasto wypełnia cele założone w dokumencie, jednakże ich realizacja w ramach poszczególnych kierunków działań przebiega w różnym tempie. Miasto utrzymuje efekty już zakończonych inwestycji. Na realizację planowanych przedsięwzięć aktywnie poszukuje zewnętrznych źródeł współfinansowania, ze środków Unii Europejskiej i programów budżetu państwa.

Wdrażane przez samorząd zadania oparte są na wykorzystaniu potencjału Miasta, przyczyniając się do wzmocnienia jego rangi i znaczącej poprawy warunków życia mieszkańców.

I Z-ca Prezydenta Miasta Chełm

/-/ Radosław Wnuk